

11212 11213

1703, 16

DISPUTATIO JURIDICA
DE
TUTORE ET
CURATORE AD
USURAS EX SUO
DEBITO USURARUM
OBLIGATO,

^{QUAM}
CONSENSU
MAGNIFICI ICTORUM ORDINIS
IN

ILLUSTRI ACADEMIA LIPSIENSI
PRÆSIDE

DN. D. LÜDERO MENCKENIO,
SUPREMÆ CURIÆ PROVINC. ET FACUL-
TAT. JURID. LIPS. ASSESSORE
NEC NON PROF. PUBL.

PATRONO *ATQVE* PRÆCEPTORE SUO
ÆTATEM DEVENERANDO,
PLACIDO ERUDITORUM EXAMINI
SUBMITTIT
A. & R.

JOHANNES JACOBUS BOSE, LIPS.
KALEND. MART. A. M DCC. III.

LIPSIÆ,
Literis IMMANUELIS TITII.

J. D. Bose
1703

1703

DISPUTATIO JURIDICA
DE
TUTORIS
CURATORE AD
USURAS EX SUO
DEBITO USURARUM
OBLIGATO

MAGNIFICI ICTORUM ORDINIS
IN
ILLUSTRI ACADEMIA LIPSIENSIS
PRAEVIDE
DR. D. LÜDERO MENCKENIO
SUPREME CURIE PROVIC ET FACUL.
PAT. JURIS LIPS. ASSessore
PATRONO ATORE PRÆCEPTORE LVO
PLACIDO ERUDITORUM EXAMINI
SUBMITTIT

JOHANNES JACOBUS ROSE, LIPS.
MAGNVS MARE A M DECIOR

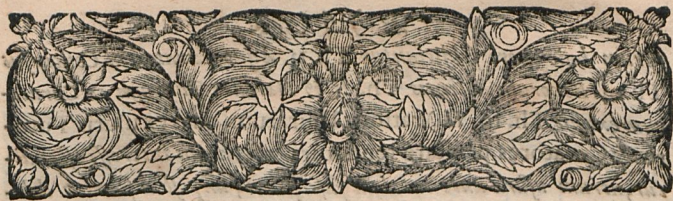
LIPSIAE
LUDWIG WILHELMIS TITL

PERILLUSTRI ATOVE EXCEL-
LENTISSIMO
DOMINO, DOMINO
JACOBO BORNIO, JC.
POTENTISSIMI POLONIARUM REGIS
ET
ELECTORIS SAXONIÆ
SANCTIORIS SENATUS
NEC NON
SUMMI APPELLATIONUM TRIBUNALIS
CONSILIARIO,
REGIÆ ELECTOR. AC DUCAL. SAX.
SUPR. CUR. PROVINC.
ASSESSORI,
CONSISTORII ECCLESIASTICI LIPSIENSIS
DIRECTORI,
CAPITULI MARTISBURGENSIS CANONICO,
FACULTATIS JURIDICÆ LIPS. ORDINARIO,
DECRETALIUM PROFESSORI PUBLICO,
SCABINATUS ELECTORALIS SENIORI
ATOVE PRÆSIDI,
ACADEMIÆ DECEMVIRO
ET
REIPUBLICÆ LIPSIENSIS CONSULI,

VIRO
IMMORTALIBUS IN REM. MERITIS,
SUSCEPTORI SUO
ET
MÆCENATI OPTIMO MAXIMO,
PERENNEM FELICITATEM APPRECATUS,
CUM
DEVOTA OBSERVANTIÆ ET PIETATIS CONTESTATIONE,
TENUES HASCE
JURIS PRIMITIAS,
TANQVAM
INFINITÆ BENEFICIORUM ACCEPTORUM MULTITUDINIS
SYMBOLA,
ET
GRATÆ MEMORIÆ HAUD INTERMORITURÆ
PIGNORA,
PERPETUUM
SIBI SUIQUE STUDIIS PATROCINIUM
EXORATURUS,
OFFERT CONSECRATQVE
JOHANNES JACOBUS BOSE.

Conspectus Disputationis.

Introitum excipit Rubri explicatio circa appellationem Tutorum & Curatorum Thes. 1. usurarum ex usuris & obligationis Th. 2. occupata. Premisso deinde Statu Controversie : Utrum Tutor Curatorve ex usuris, quas pupillo debet, usuras solvere teneatur? Affirmantium recensentur rationes desumpta ab officio Tutorum Th. 3. favore pupillorum & equitate Th. 4. Sequuntur Sententia Negativa argumenta, qua generalem Auctoritatis prohibitionem Th. 5. non mutatam debitoris personam usuraeque naturam respiciunt Th. 6. Afferentibus tamen acceditur & ad rationes dissentientium Th. 7. & Leges Obstantes respondetur Th. 8. Subjiciuntur his Declarationes, Ampliationes & Limitationes I. intuitu Personarum ad usurarum hanc Praestationem obstrictarum, quibus proximus pupilli Agnatus & Mater aut Avia tutelam gerens accensetur Th. 9. eademque necessitas, Honorario Th. 10. & ἀνεκδοξίῳ tutore regulariter liberato Th. 11. ad Protutores extenditur Th. 12. Ex Curatoribus autem, non quidem extraordinarii Mulierum, at Minorum, Furiosorum, Prodi-

gorum huic oneri subjiuntur Th. 13. à quo Curatorem Concursus Th. 14. Bonorum Absentis Th. 15. & Heredes Tutorum ac Curatorum eximit Th. 16. II.) ratione Usurarum, quas ex usuris Tutores & Curatores prestare tenentur; ubi parum interesse ostenditur, utrum usura ante tutelam susceptam, an postea fuerint debite Th. 17. utrum Tutor eas legitimè acceperit, an in usus suos clam converterit. Th. 18. utrum is, quas elocare potuit & retinuit, usus sit nec ne. Th. 19. usuras etiam pupillis a que locupletibus ac cæteris deberi evincit Th. 20. non autem ex usuris haud exactis usuras prestandas esse admonet Th. 21. Hinc Quantitas Pupillarium Usurarum secundum Jus Civile & Hodiernum Th. 22. & , an Semisses debeantur, ubi receptæ aut toleratæ sunt, investigatur Th. 23. de Tutore, qui majores aut minores pupillaribus antea debuit Th. 24. & 25. de Centesimis verò ex Centesimis Th. 26. ac Centesima Usuræ Usu Hodierno agitur Th. 27. Cæterum cursus usurarum ex usuris quatenus per duorum mensium annua intervalla Th. 28. aut finitam tutelam Th. 29. aut alterius tanti terminos sistatur, expendit Th. 30. III.) De Jure ac Privilegiis hujus usuræ ex usuris, cui jus tacite hypothecæ aliaque privilegia pupillaria vindicat Th. 31. eundem illi cum sorte locum Jure Sax. El. tribuit Th. 32. pupillisque ad eandem consequendam Actionem in subsidium contra Fidejussores Th. 33. & Magistratum indulget Th. 34. Tandem adjecta Quæstione, an de tutoribus hæctenus dicta ad alios administratores Ecclesia, Reip. & c. applicari queant Th. 35. concludit Th. 36.

On cœlestis tantum Providentia Pa-
rentibus orbos peculiari cura com-
plectitur, (a) sed Leges quoque Civi-
les singulari favore eorum com-
moda prosequuntur, & de rebus
ipforum conservandis atque augendis non vulga-
ri sollicitudine cavent. Hinc pupillaria nata sunt
privilegia, quæ, contra generales Juris rationes,
haud pauca in pupillorum utilitatem introduce-
runt. Ita enim Jura levem culpam præstare tuto-
rem jubent. *l. 7. C. arb. tut. l. 1. ff. d. tut. Et rat. dis-
trab. j. l. 10. ff. d. admin. Et per. tut.* (b) quamvis ex
hoc quasi contractu solus utilitatem pupillus per-
cipiat. *v. l. 5. §. 2. ff. commod. & facultatem vindican-
di res, pupillari pecunia à Tutore vel Curatore em-
tas, in tutela vel cura constitutis largiuntur. l. 2. ff.
quand. ex fact. tut. j. l. 3. C. arb. tut.* (c) per excep-
tionem à regula *Legis 6. C. d. R. V.* Pariter utilitati
pupillorum prospiciunt Leges & dolo ac negligenti-
æ tutorum occurrere student, varia illis conce-
dendo commoda cum tutorum gravi sæpe incom-
modo conjuncta. *l. f. C. arb. tut. l. f. ff. rem. pup.
fab. l. 7. §. 3. l. 15. ff. d. adm. Et per. tut. l. 7. ff. qui
pot. in pign.* Quibus an accenseri debeat Jus exi-
gendi usuras ex usuris, quas tutor curatorve, debi-
tor

tor pupillorum aut minorum &c. suo tempore non solvit, dispari inter Dd. deciditur suffragio. Mihi, discussis breviter dissidentium rationibus, haud male Juri convenire visa fuit sententia, quæ Pupillis favet & Tutorum industriam acuit. Quam dum præsentî Dissertatione defendere, & adjectis quibusdam ampliationibus & limitationibus, publicæ Eruditorum Censuræ subicere conor, Divini Numinis Præsidium Tuumque L. B. affectum expeto.

(a) *Exod. XXII. 23. 24. Deuter. XXVII. 19.* (b) FRANZK. *Ex. 3. q. 9.* CARPZ. *P. 2. C. 11. d. 35. n. 1.* STRUV. *S. J. C. Ex. 31. tb. 38.* BACHOV. *ad Treutl. V. 2. D. 9. tb. 5. l. c.* HAHN. *ad Wes. r. d. tut. & rat. distrab. n. 5.* (c) BRUNNEM. *ad l. 2. ff. quand. ex fact. tut. n. 1. sq.* CARPZ. *p. 1. C. 28. d. 109. n. 2. sq.* SALICET. *ad l. 8. C. d. R. V. n. 2.* HARTM. PIST. *l. 1. q. 7. n. 3.* DISSENT. ANT. FAB. *Conject. L. V. c. 9. n. 2.*

Th. I.

UT autem nec verborum nimiam nec nullam rationem habeam, perbreve *Rubri*, non adeo obscuri, *interpretationem* præmitto. *Tutores* à tuendo nomen accepisse, res ipsa docet & Leges nostræ innuunt. §. 1. 2. *J. d. tutel. l. 1. §. 1. ff. eod.* (a) cum defendere teneantur pupillos, qui per ætatem sibi prospicere nequeunt. §. 6. *J. d. Attil. tut.* His junxi *Curatores*, qui præcipuè rebus Minorum similiumque personarum eadem fere solertia, qua impuberibus tutores, providere debent. Nam quamvis sint, qui eos tutorum appellatione contineri. *z. l. 5. C. d. Cur. fur. l. 101. §. 2. ff. d. cond. & dem. sibi persuadeant,* (b) facilius id tamen de usu hodierno & nomine *derer Vormünder*

Det. a.R. J. d. A. 1577. t. 32. §. 1. (c) quam ex sententia Juris Civilis asseri posse puto, quo diligenter Tutoris & Curatoris discrimen attenditur, cum hic principaliter rei, ille personæ constituitur. l. 14. ff. d. test. tut. §. 4. J. qui test. tut. dar. j. l. 12. §. 3. ff. d. adm. & per. tut.

(a) ECKOLD. ad ff. t. d. tut. §. 1. VINCENT. MANZIN. d. tut. q. 1. n. 20. (b) ANTON. PIAGG. d. tut. & cur. q. 8. n. 1. HUG. GROT. flor. sparf. ad Jus Justin. tit. J. d. curat. HAHN. ad Wesf. t. d. tut. n. 3. CARPZ. p. 2. C. 11. d. 10. n. 6. (c) HUBER. ad ff. t. d. tut. pos. 2. in fin. SIM. van LEEWEN. Cens. for. P. 1. l. 1. c. 16. n. 5. SCHILT. ad ff. Ex. 37. §. 4. GISEBERT. Per. Stat. Harm. 2. art. 19. n. 12. sq. n. 39. seq.

Th. II.

Usuræ ab utendo dictæ sunt, (a) quia propter usum potissimum præstantur. a. l. 58. §. 6. ff. ad Sct. Trebell. cumque lucrativæ, e. g. quæ lege determinatam quantitatem egrediuntur, ne quidem à pupillis accipi possint. a. c. 4. X. d. usur. (b) facile intelligitur de compensatoriis hic imprimis disquiri, quibus utilitas, quæ per mutuum Creditori abest, refarcitur. Non excludo tamen punitivas, quas vulgo dicunt, & tutor vel ob moram adhibitam vel ob violatam fidem solvere tenetur. a. l. 38. ff. d. neg. gest. de quibus infra dicendi erit occasio. Dum vero usuras ex suo usurarum debito solvendas respicio, non ab aliis debitoribus per tutorem exactas considero, quarum intuitu usuræ à tutore absque dubio sunt præstandæ. l. 7. §. 12. ff. d. adm. & per. tut. a. l. 58. §. 1. ff. eod. ita enim etiam Curator ex usuris, quas à tutore redditis rationibus accepit, ad usuras obligatur. a. d. l. 1. 58. §. ult. ff. eod. (d) sed de usuris usurarum, quas tutor, tanquam tutelæ administrator, ipse debuit, ab eo una cum sorte & prioribus usuris pupillo inferendis, sum sollicitus. Cujusmodi præstationem aliàs ἀνατορισμὸν i. e. regenera-

B

nera-

nerationem (e) nominant, cum usurae usuras quasi pariant, & per has praestationes augmenta ex augmentis quantitati debita accedant. *Obligatum* dico eum, qui vinculo juris efficaci ad producendam actionem solvere tenetur. *v. pr. f. d. Obl. l. 3. ff. eod.* (f) Brevi hac expositione tituli praemissa *investigari conveniet, Utrum juris ratio tutorem vel curatorem ad usuras usurarum ex debito suo solvendas obstringi patiatur.* Quod cum alii affirmant, alii negent, utriusque partis fundamenta exhibebo, ut, cui accedendum sit sententiae, in utilissima hac quaestione, tanto facilius perspiciatur.

- (a) FRANC. HOTTOMANN. *d. Usur. l. 1. c. 1. p. 1.* VALLENSIS *ad Decret. t. d. Usur. n. 1.* (b) CARPZ. *p. 2. C. 30. d. 3. n. 4. seq.* (c) *Id. p. 2. C. 30. d. 32. n. 2. seq.* Dn. LYNCKER. *Dec. 996.* ZANGER. *d. Except. P. 3. c. 25. n. 21.* (d) WISENB. *ad ff. t. d. Usur. tb. 4. in f.* (e) *Conf. HOTTOMANN. d. Usur. c. 3. p. 25.* (f) FRANZK. *ad t. Inst. d. Oblig. n. 4.*

Th. III.

Qui Usurarum Usuras a Tutore sive Curatore (de eo autem, urgente paritatis ratione, in posterum idem affirmabo, quod de tutore asseritur, verborum facturus compendium. *v. pr. f. quod cum eo, qui in al. pot.*) *hoc casu peti posse statuunt,* (a) praecipue *expendunt officium tutorum,* vi cuius non aliter se gerere debent erga se ipsos atque erga debitores quoscumque extraneos. *l. 9. §. 3. ff. d. adm. & per. tut.* (b) unde inferunt, tutorem, qui usuras ab aliis debitas exigere & in sortem convertere jubetur, eadem obligatione ad usuras teneri, quas ipse sponte sua inferre debuit. Siquidem iniquum videtur, tutorem in praedictum pupillorum patrimonio ipsorum abuti; quod contingit, si ipse in suos usus pupillarem pecuniam convertat, nec tamen eandem fidem praestet circa usuras, quas debet, ratio-

tionibus suis inferendas, quam in usuris aliunde acceptis exhibet. Neque enim conditionem negligentium improborumve tutorum, his, qui stato tempore usuras pupillares solvunt, meliorem esse convenit, quandoquidem muneris ratio jubet, tutores etiam usuras acceptas mutuo dare, aut in immobilium emptiones collocare, idque si facere potuerint prætermiserintque, ex pecunia, tanquam sorte, usuras præstare cogentur. Quodsi vero morosi tutores, occasione actu usuras in sortem convertendi haud destituti, nihilominus, ob solam conversionem prætermittam, ab usuris usurarum immunes redderentur, pro poena, quam merebantur, præmio, invita æquitate, potiti. *a. l. 1. §. 1. ff. d. dol. mal. lucrum ex tutela nanciscerentur, usurarum fructu in proprias utilitates verso. l. 58. pr. ff. d. adm. tut.* Atque hoc imprimis cum Jure Hodierno conspirat, quo singulis annis tutores ad offerendas rationes obligati sunt. *R. J. d. A. 1577. t. 32. §. 3. j. P. 2. C. El. u.* (c) itaque usuras non modo, quas debent, solvere & in rationes referre, sed etiam deinde aliis sub usuris credere aut has, cum eodem onere, suis usibus applicare tenebuntur, quandoquidem absonum foret, credito tutori dato, aut ab eodem usurpato, detriorem fieri conditionem pupilli, quam si extraneo crederetur, & tutelam, ad promovenda pupillorum emolumenta inventam, iisdem imminuendis cedere vinculumque obligationis in tutore laxius reddere. *a. l. 7. §. 3. ff. d. adm. & per. tut.* Peccat igitur tutor, qui hoc officium negligit, adeoque ex usuris, quibus fruitur, non solutis, ac si suo tempore eas præstitisset, obstringitur; siquidem per eum, cujus interest, stat, quominus conversio usurarum in sortem fiat, quippe qui eam perficere, urgente officio, debuerat potueratque, eadem igitur pro conversa in sortem merito fictione juris agnoscitur. *a. c. 66. d. R. J. 6. l. 161. ff. d. R. J. l. 24. ff. d. cond. & dem. l. 50. ff. d.*

contrab. emt. l. 38. ff. locat. l. 20. §. 9. ff. d. nov. oper. nunc. j. l. 71. §. 1. ff. de condit. & dem. l. 9. §. 3. ff. d. adm. & per. tut. (d)

(a) BERL. P. 2. Dec. 268. n. 13. VOET. *ad ff. t. d. Usur. n. 20.*
BRUNNEM. *ad l. 7. §. 12. ff. d. adm. & per. tut. n. 25.* Id.
Cent. 1. Dec. 73. Dn. LYNCKER. P. 2. Dec. 996. FROM-
MANN. D. d. *Anatocism. th. 23.* BACHOV. *ad Treutl. V. 2.*
D. 3. th. 5. l. a. *verb. ubi tamen.* CAVALCAN. *d. tut. & cur.*
n. 116. MEVIUS *ad Jus Lubec. lib. 1. t. 7. art. 7. n. 22.*
COTHMANN. V. 4. Resp. 41. n. 24. PETR. MULLER. *d.*
Pecun. Pupillar. th. 43. (b) Dn. LYNKER. & BRUNN.
cc. ll. (c) CARPZ. p. 2. C. El. 11. d. 2. (d) Conf. PETR.
PECKIUS *ad c. 66. d. R. J. 6. n. 2.*

Th. IV.

Accedit singularis pupillorum favor, quorum jura à tutoribus conservari augerique, at non imminui, fas est. Detrimentum verò eos sentire, si excludantur à lucro, quod percipere ex usuris potuissent ac debuissent, satis sit manifestum. Unde æquitas Dd. suo hanc opinionem suffragio adjuvantium recte defenditur, necessitate sub fœnore collocandi pecuniam pupillarem ex officio tutoris obligationem ejus ita afficiente, ut pro mero debitore haberi, illiusque beneficiis plenissime frui, nequeat. (a) Cum enim usurarum præstatio per se nihil injusti contineat, (b) usuras pupillares hoc jure, uti æquisimum est, quo sublato occasio enascitur tutoribus iniquum captandi emolumentum. Præterea debitores minorum LL. ipsæ in judiciis b. f. & his, quæ eadem imitantur, in mora constituunt non interpellatos, juxta l. 3. C. *in quib. caus. in integr. rest. j. l. 26. §. 1. ff. d. fideicomm. libert.* (c) itaque tutor, ex tutelæ administratione debitor, in usuris præstandis morosus ad hanc indemnitàtem pupillo tanto fortius obstringetur,

getur, quanto certius est, ipsum usuras ab aliis acceptas, & multo magis à se cogendas, sub usuris collocare potuisse ac debuisse. *a. l. 7. §. 10. 11. 12. l. 9. §. 3. 4. ff. d. admin. tut. novoque, jure in mutuo etiam ex mora usuras, tanquam interesse determinatum, deberi. R. J. d. A. 1600. §. 139. Ord. Torg. d. A. 1583. t. von Bucher. §. als haben wir. (d) at in mora deprehenditur tutor, suas usuras in rationes haud referens, cum easdem à se exigere debuerit. l. 9. §. 4. ff. d. adm. & per. tut. j. l. 3. C. in quib. caus. in intr. rest. favor pupilli concurrat & æquitatis ratio patiat, eum, qui suo commodo mutuuum sibi scribendo favere. d. l. 9. §. 7. ff. eod. atque sic creditoris & debitoris personam referre potest, utramque personam quoque in exigenda à se pecunia, emolumento pupillorum, suscipere teneri. *a. l. 10. ff. d. R. J. maxime quia ipsum jura pecuniam expeditius à se, quam ab aliis, exigere voluerunt. l. 9. §. 3. ff. d. adm. tut. permiseruntque tutori, solutione de suo ab usuris pupillum liberanti, expensæ quantitatis usuras postulare, quæ non minus pupillum, quam usurarum usuræ eidem creditori solvendæ, premunt. l. 3. §. 1. ff. d. contrar. tut. act. j. l. 37. ff. d. usur. (e) Atque in eam sententiam à Jctis Lipsiensibus, Jenensibus & Francofurtanis decisum & responsum esse, Dd. (f) allegati supra testantur.**

(a) *Conf. BRUNN. ad l. 7. §. 12. ff. d. adm. & peric. tut. in fin. Id. Cent. 1. Dec. 73. n. 6. (b) PUFEND. d. Jur. Nat. & Gent. L. V. c. VII. §. 9. seq. TEXTOR. Syn. Jur. Gent. c. 13. n. 9. seqq. CARPZOV. Jurispr. Consist. l. 2. d. 319. n. 3. seq. COCCEJ. Disp. d. Anatocismo. sect. 1. §. 5. seqq. (c) ANT. FAB. in C. l. 6. t. 24. d. 14. CARPZ. p. 2. C. 30. d. 23. HUBER. ad ff. t. d. Usur. pos. 15. (d) CARPZ. l. 4. Resp. 50. n. 22. seq. (e) *Conf. GERARD. NOODT. d. fœn. & usur. l. 2. c. 11. p. 157. (f) v. BERL. P. 2. Dec. 268. n. 14. BRUNN. dd. ll. n. ult. Dn. LYNCKER. l. c.**

Ab hac tamen sententia multi Dd. recedunt & tutorem ex propriis usuris ad usuras obstringi negant; (a) urgent it potissimum generalem Anatomici prohibitionem metumque, ne tutor usurarum mole opprimatur. Quamvis enim usurarum ex usuris præstatio Juri Divino haud repugnet, nec quicquam iniqui per se contineat (b) Legibus tamen humanis omnis fere ejusdem usurpatio improbata ipsis videtur. Siquidem Justinianus non tantum. *l. 28. C. d. usur. j. l. 20. ff. eod. l. 20. C. ex quib. caus. infam.* severe prohibuit, ne usuris usurarum incrementum accederet, sed etiam Recessus Imperii hanc sanctionem pari generalitate confirmarunt. *v. R. J. d. A. 1577. t. 17. §. 1. von württembergischen Contracten.* Quibus suffragatur Jus Saxonicum Elect. in Rescripto Torgav. *d. A. 1583. t. von Wucher und württembergischen Contracten. §. desgleichen.* adeo ut nec favor rei judicata. *l. 3. C. d. Usur. rei judic.* nec mercatorum utilitas in mercatoribus exceptioni locum relinquat. *a. d. l. 28. C. d. Usur. j. l. 8. ff. d. public. in rem act.* (c) Cum igitur debitores alii ex pupilli credito usuras, non usurarum usuras, solvere cogantur, (d) idem in tutore, usuras pupillo solvendas in usus suos convertente, attendendum esse existimant.

- (a) HUBER. *ad ff. t. d. usur. pos. 9.* SAND. *Decif. Frif. l. 3. t. 14. d. 6.* CARPZ. *p. 2. C. 30. d. 32. id. de Asyl. debit. pos. 30. n. 361.* STRUV. *in Diss. d. Anatomic. tb. 22. in f. id. Ex. XXXVII. tb. 51. in fin. ibique Müller. in not.* BRUNNEM. *ad l. 28. C. d. usur. n. 3. seq.* LIPOLD. *d. Anatomic. c. 3. §. 1. in fin.* FRANZK. *l. 2. Ref. 10. n. 30. seqq.* (b) Dn. COCCEJ. *d. Anatomic. f. 1. §. 18.* FROMMAN. *d. Anatomic. tb. 7. 8. Dissent.* LIPOLD. *d. Anatomic. c. 2. §. 1.* (c) CARPZ. *p. 2. C. 30. d. 34.* BRUNN. *ad l. 28. C. d. usur. n. 1.* Dn. COCCEJ. *d. D. sect. 4. §. 3.* (d) CARPZ. *d. C. d. 30. n. 1.*

Th. VI.

Præterea monent Dd. inter tutorem ex usuris ab aliis acceptis usuras præstantem & casum præsentem manifestam intercedere diversitatem, eò quod hoc loco, manente eodem debitore, usuræ non desinant esse usuræ, atque ideo fortis instar censerì nequeant; non mutata autem debitoris persona per injuriam opprimatur tutor, exactis usuris ex sorte & usuris contra Juris rationem. Præcipuè cum aliæ pœnæ satis in officio tutores retineant, quippe qui, ob pecuniæ pupillorum in propriam utilitatem clam conversam, centesimas usuras solvere compellantur. *l. 38. ff. d. neg. gest. sed cum sunt debitores pupillorum, non nisi ex sorte. a. l. 9. §. 4. ff. d. adm. tut. Quam sententiam præjudiciis confirmant Carpz. Sand. aliique Dd. supra cc. II.*

Th. VII.

Quamvis autem haud exigui ponderis esse videantur argumenta, quibus Jcti laudati negativam tuentur sententiam, *licebit tamen mihi Affirmantium partibus*, salvo aliorum judicio, *accedere*, cum non desint, quæ ad allegatas rationes regeri queant. Non itaque impugnabo expressas Juris nostri de Anacostismo constitutiones; sed id tantum, quod ipsi Dissidentes maximam partem largiuntur, afferam, pati hanc prohibitionem suas limitationes. Petunt fidejussores usuras ex usuris, quas pro principali debitore solverunt. *a. l. 12. §. 9. ff. mandat. l. 37. ff. d. usur. (a)* & tutores ex usuris, à quibus pupillum solutione sua liberarunt. *l. 3. §. 1. ff. d. contrar. tut. Et ut. act. j. N. 160. c. 1. (b)* Ut alias exceptiones, quas prolixè Dd. commemorant, nunc lubens prætermittam, plerique largiuntur *Legi 28. C. d. usur.* locum non esse, quoties vel debitoris mutata est persona, (c) vel usuræ fortis naturam

ram habent. Proinde non dubitaverim tutori, in controversia præsentis, duplicem quodammodo tribuere personam, cum debitoris vices & tutoris, exigentis & solventis usuras sustineat. *l. 9. §. 7. ff. d. admin. & per. tut.* Adeoque usura, quam in sortem redigere tenebatur, sortis loco apud eum erit, licet ipsius fraude aut culpa soluta non sit, & quantitas ac qualitas usuræ pupillaris, probatis ejusdem requisitis, sæpe per sententiam, quæ intercedit, demum declaretur. *a. l. 2. C. d. Jur. emphyt. l. 15. ff. qui & à quib. manum.* Nam brevi quasi manu ex usura fors, in favorem pupilli, constitui videtur, tutore retineate pecuniam, quam sibi solvere debuerat. *a. l. 38. ff. d. neg. gest. j. l. 15. ff. d. Reb. Cred. l. 34. ff. mandati. l. 161. ff. d. R. J.* Interim Usuræ Centesimæ favorem pupillorum non minuunt, sed augent, & usuris, novæ sortis naturam induentibus, nihil detrahunt, illicitum verò factum saltem coërcent, nec hodiè usu fori æquè, ac olim, probantur. *conf. tb. 27.* ut adedò infirmo nitantur ratiocinio, qui eas objiciunt, ne numero plura privilegia concurrant; perinde ac si juris providentia variis modis in tutela constitutis haud prospiceret. *a. l. 2. ff. quand. ex fact. tut. l. 20. C. d. admin. tut. l. 42. ff. eod. j. l. 12. C. qui pot. in pign. l. un. C. d. R. U. A.*

(a) MEV. P. 6. Dec. 328. BERL. Decis. 268. n. 33. COCCEJ. *d. Anatoc. f. 2. §. 8.* (b) BERL. *l. c. n. 29. seqq. ubi præj. RICHT. d. Jur. & Privil. Credit. c. 7. n. 90.* (c) CARPZ. *p. 2. C. 30. d. 48. n. 5. seq. Jd. Pr. Cr. qb. 91. n. 82.* Dissent. COCCEJ. *d. Dissert. f. 2. §. 2.*

Th. VIII.

Quodsi *ad Textus*, quorum subsidio Dissidentes utuntur, *convertar*, *Lex 9. §. 4. ff. d. adm. & per. tut.* tutorem ab usurarum usuris non liberat; siquidem, dum gravioribus usuris, ex

ex debito ante tutelam susceptam contracto residuis, eundem onerat, præsentem de usurarum usuris quæstionem nec tangit nec decidit. Fortius videtur obstare *L. 3. C. d. usur. rei judic.* quæ nullum relinqui vult casum, quo usura ex usuris præstetur, & huiusmodi machinationem odiosam esse ostendit. Verum non magis ea me movet, quam th. præced. adducta *L. 28. C. d. usur.* nullo modo usuras usurarum à debitoribus exigi permit- tens, cum generalitatem juris specialitas, in proposita quæstio- ne deprehensa, restringat, nec usuras ex usuris solvere videar- bant, ne lucrum ex tutela faceret. *l. 58. pr. §. 1. ff. d. adm. & per. tut.* ut taceam, haud exiguum esse usurarum pupillarium favo- rem, quæ interesse pupilli determinatum quodammodo continet. *a. l. 7. §. 3. 11. 12. ff. d. admin. tut. l. 58. §. 3. 4. j. l. 49. ff. cod.*

(a) Quare licet *L. 26. §. 1. ff. d. cond. ind.* usurarum usuras nec exigi nec in stipulationem deduci posse doceat, imo solutarum quoque, tanquam indebitarum, repetitionem largiatur, ad tu- torem tamen ea transferri non poterit, inter quem aliosque debitores maxima deprehenditur diversitas, cum ob dupli- cem, quam gerit, debitoris & tutoris, personam, usuras, quas debet, ipse exigere, solvere ac in sortem convertere teneatur. Fori usum si intuear, pro sententia negativa *Carpz. & Sandius;* pro affirmativa *Brunnemann Berlich. & Dn. Lyncker* afferunt respon- sa, ut adeo Praxin modernam esse ambiguam diffiteri non liceat.

(a) BARTOL. *ad l. 7. §. 3. ff. d. adm. tut. n. 2.* CARPZ. *l. 4. Resp. 45. n. 9. seq.* PHIL. *ad Dec. El. 9. obs. un. n. 12.* conf. RAUCHBAR. *Part. 2. q. 26. n. 11. seq.*

Th. IX.

Sed quia tutores alios testatoris voluntas. *l. 1. ff. d. test. tut.*
 C alios

alios legis dispositio. *l. 5. ff. d. legit. tut.* alios magistratus arbitrium constituit. *pr. J. d. Attil. tut.* quæ hæcenus de tutoribus in genere dicta sunt, ad omnes perinde pertinebunt. Quamvis igitur apud Saxones Agnatus Tutor & proximus pupilli successor non quotannis, verum finita demum tutela, rationes reddere jubeatur. *Q. L. 1. a. 23.* (a) non minor tamen ejus circa administrationem & fidem pupillo præstandam est obligatio; adeoque is etiam usuras ex usuris, quas apud se vel alium collocare debuisset ac potuisset, solvere compelletur: sibi enim imputet, quod usuras a se non exegit. *l. 9. §. 3. ff. d. admin. & per. tut. j. l. 203. ff. d. R. J.* Imo ne Matrem quidem aut Aviam hic alio jure uti crediderim, cum enim Juris ignorantia & alia mulierum beneficia tutelam, munus masculis alias proprium. *l. f. ff. d. tutel. gerenti non succurrant. N. 94. c. 2. j. N. 118. c. 5.* singularis, quem liberis debet, amor non patietur, eam hac in parte minus obligari pupillis, quam tutores quosunque extraneos, (b) siquidem, lege & illius ratione non distingvente, nobis distingvendum non erit. *a. l. 8. ff. d. publ. in rem act.* atque introducta ex certissima affectus præsumptione in utilitatem pupillorum tutela in deteriore eos conditione, quam alias, haud constituet. *a. d. N. 94. c. 2. pr. J. d. auctor. tut.*

(a) COLER. *Dec. 6. n. 19.* CARPZ. *p. 2. C. 11. d. 3. n. 10.* PHIL. *Uf. Pract. J. Ech. 84. n. 8. & ad Dec. El. 36. O. 1.* Diff. MOL-
LER. *ad P. 2. C. El. 11. n. 8.* (b) CARPZ. *p. 2. C. 11. d. 5. n. 6.*
ANT. FAB. *in C. l. 5. t. 31. d. 4. n. 5.*

Th. X.

De Honorario Tutore, non administrationem sed inspectionem curante, an idem sit judicandum, per pensionem meturur. Equidem tutor honorarius observare tenetur sollicitè actus tutelam gerentis, cum periculi quoque sit particeps, ac pecu-

pecuniæ pupillaris rationem habere jubeatur. *l. 3. §. 2. ff. d. adm. & per. tut.* (a) ipse tamen usuras in sortem redigere non compellitur. Adeoque, si mutuo illi data sit pupilli pecunia, & usuras suo tempore non præstiterit, tutor, qui administravit, conveniendus erit, quod eas non exegerit; *honorarius* autem, ab *usurarum* solutione ex *usuris* immunis erit, ob laxius, quo ipse obstringitur, vinculum & deficientem regulariter in ipso administrandi & rationes reddendi necessitatem. *a. l. 26. §. 1. ff. d. testam. tut. j. l. 15. §. 9. ff. d. excusat. l. 14. §. 1. ff. d. solut.* (b) idque multo magis in tutore honoris gratia tantum, ut eum pupillus revereatur, constituto obtinebit. *d. l. 26. §. 1.* (c)

(a) BRUNNEM. *ad l. 3. ff. d. adm. & per. tut. n. 6.* (b) BARTOL. *ad. d. l. 14. §. 1. ff. d. solut. n. 2.* LAUTERB. *Diff. d. honor. tut. th. 25.* (c) *Conf. BARTOL. ad l. 26. §. 1. ff. d. test. tut. n. 1.*

Th. XI.

Huic jungo Tutorem, quem Patris ultima voluntas ad rationes reddendas haud obstringi, sed ἀνεκλόγητον esse voluit. Quo nomine eum non comprehendo, cui inventarii conficiendi necessitatem testator remisit: hic enim nec à rationibus immunis est. *a. l. 5. §. 7. ff. d. adm. & per. tut.* (a) nec privatam rerum omnium consignationem negligere debet. *a. l. 13. §. 1. C. arb. tut. j. l. 10. ff. d. confirm. tut.* (b) sed illum saltem denoto, quem a rationum redditione testator jussit esse liberum. *v. l. 5. §. 7. l. 41. ff. d. adm. & per. tut.* Qui cum ex bona fide administrare jubeatur, & de dolo tantum teneatur. *a. d. l. 41. j. l. 27. §. 3. ff. d. pact.* (c) durum esset, præter usuras, *usurarum* usuras ab eo exigere; unde si usuras, quas debuit, in sortem haud converterit atque dolo careat, non perinde, ac ceteros tutores, ipsum obstringi putaverim. *a. l. 24. C. d. usur.*

(a) *Conf. VINN. d. 2. l. 2. c. 16. Conf. MOLLER. l. 1. Sem. c. 39.*

CARPZ. p. 2. C. u. d. 4. (b) Conf. CARPZ. VINN. & MOLLER. l. cc. Conf. BOERIUS Dec. 61. n. 12. (c) BARTOL. ad l. qui plures. in fin. ff. d. admin. & per. tut. BRUNN. ad l. 5. §. 7. ff. eod. MENOCH. l. 4. pres. 164. n. 4. seq. Conf. ALCIAT. parerg. l. 2. c. 25.

Th. XII.

At nulla Juris ratio ab usuris, de quibus ago, eximit eum, qui pro tutore se gessit. Is enim eandem fidem & diligentiam, quam verus tutor, præstare, nec non rationes reddere tenetur. l. 4. ff. d. eo, qui pro tut. vel cur. l. 1. C. eod. (a) licet æquali cum eo potestate non polleat. l. 1. §. 3. l. 2. ff. eod. Quoties igitur iste pecuniam pupillarem in suos usus convertit, aut usuras solvat in sortem redigendas, aut eas deinde cum usuris restituat, ne melior ejus sit conditio, qui se gessit pro tutore, quam legitime constituti tutoris; quippe cui imputari potest, cur administrationem tutelæ ad se non pertinentis attigerit. l. 1. §. 9. ff. d. eo, qui pro tut. j. l. 36. ff. d. R. J. (b) præcipue cum in protutelæ judicium usuræ quoque veniant. l. 1. §. 8. ff. eod. ac Protutor de iis non solum respondeat, quæ gessit, sed & his, quæ gerere debuit. d. l. 1. §. 9. ff. eod.

(a) STRUV. S. J. C. Ex. 31. th. 72. BEROIUS V. 3. conf. 126. n. 2. HUBER. ad ff. t. d. eo, qui pro tut. pos. 3. (b) BERL. Dec. 230. n. 7.

Th. XIII.

Hactenus de tutoribus asserta ad curatores quoque minorum pertinent, ut rubrum Dissertationis & th. 3. indicat. Nunc autem investigare licebit, an & ad alios perinde Curatores necessitas usuras ex usuris solvendi extendi debeat. Cum itaque Curator Mulieris administrandi facultatem non habeat, (a) sed consensum ei tantum in negotiis præstet. P. 2. C. El. 15. haud dubito, eum ab hac præstatione liberare. Nam si vel maxime for-

mi-

mina illius consilio invitata pecuniam Curatori suo sub usuris credat, idemque eas vel sponte vel exactas non præstet, ad usuras ex iis haud obstringetur; quod si tamen dolus Curatoris intercedat, ratione emergentis inde damni conveniri poterit. *a. l. 47. ff. d. R. F.* (b) *Curatoris Furiosi idem fere officium est, quod tutoris. a. l. 56. §. 4. ff. d. furt.* unde, consilio ac cura personam & patrimonium ejus tueri. *l. 7. ff. d. cur. fur.* nec prætermittere ea, quæ utilia esse judicaverit, ad similitudinem aliorum tutorum Curatorumve, debet. *l. 7. §. 5. C. cod.* *Is igitur usuras ex usuris solvere tenebitur, nisi eas suo tempore præstiterit, idemque in Curatore obtinet, qui Prodigio constituitur, aut ei, qui mente captus est, quia pariter administrandi necessitas & studium utilitatem promovendi eorum, qui sub cura sunt, eidem incumbit. v. l. 1. ff. d. cur. fur. l. 33. ff. d. furt.* hinc etiam furiosis & prodigis jus tacitæ hypothecæ in bonis Curatorum non denegandum esse duco. *a. l. 7. §. 5. 6. C. d. cur. fur. d. l. 33. l. 21. ff. d. reb. autor. jud. poss.* (c) cum securitati istarum quoque personarum jura prospicere voluerint, & ab his, quibus curatores ad fidem ac diligentiam eandem obligantur, istud indemnitatis consequendæ remedium haud removeri fas sit. *dd. ll.*

(a) MOLLER. *l. 2. Sem. c. 3. n. 3.* BERL. *P. 2. concl. 18. n. 39.* CARPZ. *p. 2. C. 15. d. 33. n. 5. 6.* (b) CARPZ. *d. d. n. 1.* MOLLER. *P. 2. C. 15. n. 102.* ZANGER. *d. Except. P. 3. c. 11. n. 54.* (c) MUNNOZ. *de ESCOBAR. d. ratioc. admin. c. 39. n. 4.* BERL. *P. 1. concl. 67. n. 23.* DISS. LAUTERB. *Diff. d. tac. pign. th. 35.*

Th. XIV.

Dum ad Curatorem Bonorum debitoris convertor, anceps se offert quæstio, Utrum, quæ de aliis Curatoribus *Th. præc.* dicta sunt, ad istum quoque pertineant. Equidem is, qui ad litem constituitur, & in specie appellatur *Curator Concurfus*, ab

hac præstatione liberandus venit, cum de judicialibus tantum respondeat, (a) sed utrum idem de extrajudiciali, qui administrationem bonorum suscepit, dicendum sit, non caret dubio. Cum enim is in Creditorum utilitatem inprimis constituatur. a. l. 2. pr. §. 1. l. f. ff. d. cur bon. dand. &, instar tutoris Curatorisque, rationes reddat, reliqua restituat & creditoribus latam levemque culpam præstet. a. l. 1. §. 17. 22. ff. d. ventr. in poss. mitt. d. l. f. (b) conf. Mand. El. d. A. 1682. wie es hinführo bey der Stadt Leipzig. Ord. Cambial. præmiss. videri poterat eadem ratione ad usurarum usuras devinctus; veruntamen cum non eam ob causam administret, ut pecuniam, quam invenit, aliis credendo elocet, sed ex illa creditoribus satisfaciat, non eandem ejus, quæ reliquorum curatorum, conditionem esse apparet. Quodsi autem, lite pendente, pecunia ipse utatur, usuræ ab ipso jure exigentur, at non usurarum, cum ad eas in fortem convertendas haud sit obstrictus. a. l. 38. ff. d. neg. gest. l. 48. ff. d. admin. tut. j. l. f. ff. d. cur. bon. dand.

(a) v. BRUNNEM. d. Concurf. Cred. c. 1. §. 10. ibique Dn. STRYK. verb. creditorum. RICHT. Dec. 58. n. 25. GAIL. l. 2. Obs. 108. n. 11. sq. (b) STRUV. S. J. C. Ex. 44. th. 71.

Th. XV.

Transco ad Curam Bonorum Absentis, quæ Germaniæ consuetudini potissimam originem debet, (a) adeoque ex moribus judicandum, quid ab eo exigi possit vel nequeat. Curator hic tanquam administrator quidem rationes reddere. a. l. 1. §. 3. ff. d. tut. & rat. distrah. & reliqua restituere jubetur (b) ab usuris tamen ex usurarum debito persolvendis absolvere ipsum videtur specialis hujus curæ indoles: cum non pari ratione absentium ac pupillorum commoda leges promoveant. a. l. 48. ff. d. admin. tut. & ipsa spes successionis obligationem ejus attenuet. fac. RR. l. 1. a. 23. nec jus ususve in ejusdem bonis tacitam hypothecam largiatur.

tur. a. l. 22. §. 1. ff. d. reb. aut. jud. poss. j. N. 18. c. 5. (c) aut personam administratoris æque idoneam, atque in curatoribus minorum, desideret. a. §. un. 7. d. fiduc. tut. j. §. 13. 7. d. excus. tut. (d) Non itaque ab ordinaria minorum cura ad curatellam absentis anomalam & exorbitantem recte infertur, neque id, quod in pupillis & minoribus ob singularem eorum favorem introductum est, ad personas adultas, accedente circumstantiarum specialitate, trahere licet. a. d. l. 48.

(a) SCHILTER. ad ff. Ex. 15. th. 72. CARPZ. p. 3. C. 15. d. 48. n. 2. id. Dec. 135. n. 12. (b) JAC. SCHULT. ad MOD. PIST. P. 3. q. 126. n. 32. CARPZ. p. 3. C. 15. d. 55. sq. ANT. FAB. in C. l. 5. t. 40. d. 6. (c) CARPZ. d. Dec. 135. n. 14. (d) id. add. C. d. 48. n. 8. ANT. FAB. in C. l. 3. t. 24. d. 5. & l. 5. t. 40. d. 1. n. 6.

Th. XVI.

Quoniam hæredes tutorum non tantum ex iis, quæ a Parentibus gesta sunt, sed etiam propter ea, quæ geri debuissent, adeoque ex omiſſa administratione, obligantur. l. 2. l. 4. C. d. hæred. tut. l. 1. C. si tut. vel cur. non ges. existimaverim ab iis exigi posse usurarum usuras, quas tutor debuit & non præstitit. Utrum vero ipsi hæredes quoque ex usuris, quas defunctus debuit, usuras solvere teneantur, paucis nunc expendendum erit. Equidem hæres tutoris idoneus explicare debet, quæ a defuncto inchoata sunt. l. 1. ff. d. fidej. & nom. & her. unde usuras quoque ob moram ab eo exigi posse in hoc judicio b. f. manifestum est. l. 32. §. 2. ff. d. usur. j. l. 2. §. 2. ff. d. V. O. non tamen exinde fluit, ad usurarum ex usuris præstationem eum devinciri. Imo, cum ex lata tutoris tantum culpa teneatur. l. 1. C. d. hæred. tut. (a) in administrationem vero muneris tutelæ personalis non succedat. l. 1. pr. §. 1. ff. d. fidej. & nom. & her. tut. a se ipso usuras exigere non cogitur. a. l. 4. §. 1. ff. eod. ex quo consequitur,

tur, ne isto quidem casu ab eo usurarum usuras peti posse, quo in arca tutoris inventam pecuniam pupilli in suos convertit usus. Quamvis enim tum adversus heredem actionem tutelæ & Juramentum in litem tribuat *l. 4. ff. eod.* & usuras pecuniæ pupillaris, quam agitavit, solvere jubeatur. *d. l. §. 2. arbitrio* tamen judicis relinquitur, quantas & ex quo tempore præstare debeat. *d. l.* neque is, a quo usuras exigere permittitur, statim usurarum usuris onerabitur, cum *in herede obligatio*, qua tutor a se debitas usuras non tantum exigere, sed & in sortem redigere, jubetur, deficiat: cessante igitur hac ratione *frustra intenditur ex usuris, tanquam in sortem conversis, usura. a. l. 6. §. 2. ff. d. Jur. patron. c. 60. X. d. appellat.*

- (a) CARPZ. *p. 2. c. 11. d. 35. ubi præj.* SALICET. *ad l. 1. C. d. her. tut.* BACHOV. *ad Treutl. V. 2. D. 9. th. 5. l. d.* ECKOLD. *ad ff. t. d. fid. & nom. th. 3. ibique* Magnif. Dn. SVENDEND. *Diss. MEV. P. 8. Dec. 22.* CUJAC. *l. 21. O. 2. Dn. THOMAS. Diss. d. culpa ab her. tut. præstand. §. 4. sqq.*

Th. XVII.

Cæterum Tutores, Protutores & Curatores non ex ea tantum usura ad usuras tenentur, quam durante tutela cœperunt debere, sed &, si, antequam huic muneri admoverentur, debitores pupillorum vel Patris eorum extiterint, ex usuris non solutis, ex tempore suæ acceptæ administrationis, usuras pendunt. *a. l. 9. §. 4. ff. d. adm. & per. tut. vel cur.* nam, licet ratione hujus debiti extranei debitoris Juribus gaudere adeoque Legis, quæ Anatocisimum prohibet, beneficio frui videantur; cum tamen etiam ab aliis usuras, quas debent, exigere tutori incumbat, easdem a se quoque petere debet, adeoque ex earum prætermissa exactione, tanquam ex sorte ab alio accepta, usuras inferet. At Jure Novo id facile non contingit, cum debitores pupillorum nec Patris
ulti-

ultimo elogio. *a. N. 72, c. 1. 3. j. l. 55. ff. d. leg. 1.* (a) nec magistratus arbitrio. *dd. l. a. l. 1. §. 1. ff. d. fer.* (b) ad tutelam pervenire possint; sed quia usus hodiernus nonnullis in locis aliud recepit, (c) si debitori deferatur tutela, usuras, ad quas devinctus est, aut solvere tenebitur; ne quid ipsi imputari possit, aut ex usuris, etiam antea debitis, quatenus eas collocare debuit potuitque, usurarum onus agnoscat. Quod cum solutione tempestiva evitare licuerit, non sentire censetur damnum, in quod sua culpa incidit. *a. l. 203. ff. d. R. 7.*

- (a) BARDIL. *Concl. Theor. Pr. Ex. 1. concl. 8.* ECKOLD. *ad ff. t. d. tut. §. 5.* Dissent. CARPZ. *p. 2. C. 11. d. 19. n. 2.* ANT. FAB. *in C. l. 5. t. 20. d. 1.* BRUNNEM. *ad l. 9. §. 5. ff. d. adm. & per. tut. n. 7.* PEREZ. *ad C. t. qui dar. tut. vel curat. n. 5.* (b) FIBIG. *Coll. leg. Semidec. 3. qu. 2.* CYNUS *ad Auth. Minoris. C. qui dar. tut. vel curat. n. 2.* Diff. RITTERSHUS. *ad Nov. P. 8. c. 4. n. 15.* ANT. FAB. *l. c. n. 2. j.* CARPZ. *d. d. n. 4. seq.* (c) *de quo v. SAND. l. 2. t. 9. d. 1.* GVID. PAPA. *Dec. 144.* BARTOL. *ad Auth. Minoris. C. qui dar. tut. vel cur. n. 11. 12. j.* PHIL. *Us. Pr. J. Ecl. 79. n. 5.*

Th. XIIX.

Circa obligationem ad sepe dictas usuras nihil interest, utrum Tutor sortem legitime, e. g. decreto Magistratus accedente, (a) acceperit, an clam in usus suos converterit. Nam utroque casu usuras ex usuris solvet, quanquam non eadem secundum Jus Civile usurarum debeatur quantitas. a. l. 38. ff. d. neg. gest. (b) Præterea, qui sortem jure accepit, usuras vero in suam utilitatem dolo transtulit, ex istis usuris instar sortis ad usuras obstringitur. a. l. 10. §. 3. ff. mand. sive tutor ex usura factus sit locupletior, sive non. (c) Quandoquidem Juris ratio non respicit quæsitum tutoribus commodum. a. l. 10. §. 1. ff. d. neg. gest. l. 7. §. 3. ff. d. adm. tut. sed vinculum obligationis, quo tenentur, & pupillorum damnum, in quo versantur, quoties usura, quæ in sortem redigi

D

de-

debebant ac poterant, apud tutorem remanent. Quas igitur ob defidiam solvere cogitur usurarum usuras, eas, ut sine omni præstet incommodo, nullibi requiritur, cum sufficiat, quod culpa sua in damnum incidens illud non sentire videatur. *l. 203. ff. d. R. 7.* Nec æquitas aliud dicitur, cum fatius sit, negligentem in officio tutorem ex administratione tutelæ detrimentum pati, quam pupillorum commoda ex alieno pendere arbitrio, & fraudibus ac dolis locum relinqui. *a. l. 7. §. 11. 12. ff. d. adm. & per. tut.*

- (a) STRYK. *d. Caut. Contr. S. 3. c. 2. §. 5.* (b) BARTOL. *ad d. l. 38. BACHOV. ad Treutl. V. 1. D 10 th. 4. l. a.* CUJAC. *l. 13. Obs. 15.*
 (c) conf. BRUNN. *Cent. 1. Dec. 73. n. 6.*

Th. XIX.

Quod si vero Tutor se usuris, quarum præstationem prætermisit, interim non usum esse ostendat, num hac saltem ratione solvendis usurarum usuris subducetur? Non puto solum hoc sufficere ad declinandas, quas dixi, usuras, si tutor pecuniam, quam ipsi usibus suis applicare non licuit, aliis tuto credere, aut utiliter in comparationem immobilium impendere potuit. l. 7. §. 3. ff. d. adm. & per. tut. l. 24. C. d. adm. tut. (a) siquidem hoc non tantum sortis, sed etiam usurarum intuitu obtinere videtur. *a. l. 7. §. 12. ff. eod.* quibus in sortem redactis ipse frui, vel eas sub fœnore utendas tradere, vel alias utiliter usurpare debuit. Secus est, cum nec prædia venalia, nec commodum debitorem invenit: eo enim casu ex usuris, quibus ipse usus non est, nullas pendet usuras. (b) Securitati tamen suæ rectius prospiciet, si deficientem hanc usuras pupillares collocandi facultatem Magistratui indicet, easque judicialiter obsignari curet. *a. l. 28. §. 1. ff. d. admin. & per. quò a suspicione conversæ in proprias utilitates pecuniæ liberetur. fac. l. f. C. d. usur. pupill. l. 122. §. 5. ff. d. V. O.* (c)

- (a) BRUNN. *ad l. 7. §. 3. ff. d. adm. & per. tut. n. 16.* (b) RICHT. *Dec. 13. n. 7.* (c) Conf. BRUNN. *Cent. 1. Dec. 81.* CARPZ. *l. 5. Resp. 99. n. 36.*

Th.

Oneri usurarum non subjici tutorem, qui eas, quas debuit, suo tempore solvit, supra fuit monitum; quod ita tamen accipiendum, ut, quas sibi solvit, aliis, perinde ac quamcunque ab extraneo debitore acceptam pecuniam, in sortem cum emolumento usurarum dare teneatur. Alias intuitu pupilli parum interesset, utrum plane sibi non solveret memoratas usuras, an solutas relinqueret otiosas. Quare hoc quoque casu, uti ex usura ab aliis debitoribus exacta, *l. 7. §. 12. ff. d. adm. tut.* ita ex ea, quam a se exegit, & rationibus inferuit, usuras inferet. *a. l. 6. §. f. ff. d. neg. gest.* Verum cum ex usuris, quas ab aliis accepit, tutorem ad usuras, requisitis id ferentibus, obstringi manifestum sit. *d. l. 7. §. 12. l. 58. §. 1. ff. d. adm. & per. tut. an pariter quoad usuras, quas ab aliis cogere debuit tutor, teneatur, videndum.* Equidem virtute officii suscepti ipse usuras ab aliis exigere. *l. 15. ff. d. adm. & per. tut. l. 24. C. d. adm. tut.* pecuniamque otiosam sub usuris collocare debuit. *a. l. 7. §. 11. ff. d. adm. & per. tut.* Otiosa autem videtur esse pupillo usura a debitore extraneo praestanda, (a) adeoque tutorem quoque eam exigere & utiliter impendere teneri asseres, nisi ipse velit usuras suggerere. *l. 7. §. 3. ff. d. adm. & per. tut. verb. usuris plebendi sunt.* praecipue quia deficientem facultatem usuram in sortem redigendi urgere non posse videtur, qui in exigendo fuit negligens, ut igitur parum interesse censeatur, utrum quis usuras exegerit, an, cum debuerit, exactiorem earum praetermiserit. *a. l. 15. ff. cod. atramen, quoniam tutor citra moram suas usuras rationibus pupilli inferere potest & debet, pecuniaque, quam patrimonio pupillorum inferre debebat, utitur;* verum circa colligendas a debitoribus usuras non uno saepe modo impeditur, neque adversus extraneos ita ut contra se sine actione experiri potest. *l. 9. §. 3. ff. d. adm. & per. tut. j. l. 6 §. f. ff. d. neg. gest. & circumstantiarum vis moram quandoque celeritati exactiōnis praeferrī jubet, ne temeritatis argui queat.*

l. 9. §. 6. ff. d. adm. Et per. tut. nec facile ilico probare licet, an fam collocandi accipiendam pecuniam in promtu fuisse. a. l. 9. §. 5. 6. ff. eod. l. 12. §. f. l. 13. §. 1. ff. eod. tutorem usurarum hujusmodi praestazione regulariter non esse onerandum puto. (b)

(a) CARPZ. p. 2. C. 30. d. 30. n. 7. (b) *Conf. Id. p. 2. C. 30. d. 31. Id. d. Asyl. debit. ad incit. redact. th. 30. n. 362. seq.*

Th. XXI.

Quæ hæcenus proposita sunt, & quis tutoris Curatorisque appellatione in præfenti Dissertatione comprehendatur, & ex quibus usuris usuræ præstandæ sint, explicarunt; nunc vero, antequam ad usurarum, quas tutores solvere compelluntur, quantitatem progrediar, *expendi meretur, Num Obligatio ea, ex usuris usuras solvendi, iis quoque pupillis conveniat, qui ditiores sunt, nec adeo sollicita pecuniæ dispensatione opus habent. Certe N. 72. c. 6. 7. fœnerandi necessitatem Curatoribus remisit, & si superfit redditus, ex quo sustentari minores valeant, pecuniam cautè reservari potius, quam mutuando periculis exponi, iussit. Quæ ratione, cum necessitas usuras in sortem convertendi cesset, suo abunde satisfecisse officio videbitur tutor, qui ex sorte usuras præstat, omni usura ex usuris declinata. Verum quamvis hujus Novellæ æquitatem, ob varia fœnebris pecuniæ pericula, Doctorum haud pauci agnoscant, (a) usus tamen ac observantia plerorumque locorum Juri Digestorum inhæret, (b) secundum cujus rigorem tutoris eadem obligatio in ditioribus egentibusque pupillis deprehenditur; parum itaque sibi prospiciet, qui autoritate hujus Novellæ aut pecuniam usuris exponere, aut usuras in sortem redigere omiserit. Ut taceam, non deesse, quæ dictæ Novellæ specialitatem arguant, in primis ob juris correctorii strictam interpretationem & curæ ac tutelæ diversitatem, cum ad illam unice propemodum respiciat; nisi ex toto Novellæ contextu ejusque *cap. 3. præcipue generalitatem illius evincas. a. l. 24. ff. d. Leg. (c)**

(a) BRUNN.

- (a) BRUNN. *ad l. 7. §. 3. ff. d. adm. & per. tut. n. 19.* SCHILF. *ad
π. Ex. 37. th. 106.* (b) CARPZ. *p. 2. C. 11. d. 22. n. 4. Id. Jpr. Eccl.
l. 2. d. 319. n. 13. sqq.* FINCKELTH. *Obs. 39. n. 4. sq.* Dn. STRYK.
d. Caut. Contract. sect. 3. c. 2. §. 3. RAUCHBAR. *Part. 2. q. 26. n. 6.*
(c) GUELIN. *d. Jur. Nov. l. 1. c. 18. §. porro. p. m. 39.* RIT-
TERSH. *ad Nov. P. 8. c. 6. n. 4.*

Th. XXII.

*Quod ad Quantitatem usurarum attinet, a Tutore vel Curato-
re ex usuris prestandam, eandem, quam ex sorte debuit, ex usuris
quoque dabit, cum illæ in sortem converti debuerint. l. 58. §. 1. ff.
d. adm. & per. tut. scilicet usuras pupillares. Jure Civili autem,
quales usuræ pupillis regulariter debeantur, explicat l. 7. §. 10. ff.
d. adm. & per. tut. quæ in casibus certis centesimas exactas fuisse
innuit, alias autem non nisi quincunces, trientes aut minores,
pro consuetudine loci, deberi probat. Unde colligitur in even-
tum, quo quantitas non determinata est, eam, quæ vulgo præsta-
tur, pupillis quoque solvendam esse. Ne tamen summa usura-
rum æquo plus complecteretur, lex 26. §. 1. C. d. usur. solcite
discrevit casus, quibus tertiam partem, aut quibus bessem, di-
midiamve Centesimæ &c. exigere liceat; quod pupillaribus
quoque usuris commode applicari potest. Hodie per R. J. d. A.
1654. §. 174. anreichend. generaliter cautum est, usuras ex mu-
tuo similibusque causis non nisi quincunces deberi; *Quincun-
ces* igitur pupillis quoque *præstabit tutor*, idemque in Saxonia ob-
tinebit, cum non tantum per *Rescript. Torg. d. A. 1583. tit. von
Bucher. §. als haben wir. j. Dec. El. 9.* eadem quantitas pro-
bata sit, verum in novissimo quoque *Mandato Reg. & Elect. Sax.
d. d. 12. Jul. A. 1702.* ex sorte, quæ sub hypotheca debetur, majores
accipere haud permittatur. Quod ad tacitas quoque hypothe-
cas applicari fas est. Nihilominus, si moribus aut lege particu-
lari legitime majores usuræ definitæ sint, ex quin peti jure pos-
sint, non dubitandum est. *a. l. 80. ff. d. R. J. l. f. ff. d. Colleg. & Corpor.**

l. 3. §. 5. ff. d. sepulc. viol. (a) ita Edicto publico d. A. 1701. d. 4. Apr. Rex Borussiae semissem Centesimae regulariter in territorio suo locum habere voluit.

(a) MEV. P. 4. Dec. 205. n. 7. seq. CARPZ. *Jurispr. Eccl. l. 2. d. 319. n. 9.* RICHT. Dec. 74. n. 5. in fin. conf. Dn. STRYK. *de Caut. Contract. f. 3. c. 2. §. 5.*

Th. XXIII.

Num autem in illis Regionibus, ubi a determinata Reccessibus Imperii quantitate receditur, & usurae majores admittuntur, tutor, qui tales non promissit, quincuncibus ampliores ex usuris sibi reservatis solvere teneatur, nec ne, merito ambigas. Quamvis enim ad consuetudinem loci in hac praestatione respiciendum sit. *l. 7. §. 10. ff. d. adm. & per. tut. & v. g. semisses, ubi receptae sunt, conf. l. 30. ff. d. adm. vel transf. leg. summo jure petere liceat, exinde tamen nondum evincitur, in dubio tales ab iis quoque deberi, qui illas suo tempore non obtulerunt. a. l. 7. §. 7. ff. d. adm. & per. tut.* Unde in eam partem propendeo, quae tutorem satisfecisse obligationi suae censet, cum Quinque ex Centenis, usurae nomine, praestat, quia per semisses non sublatae sunt quincunces; sed ea tantum usurarum definita praestatio, quam privatorum conventio excedere prohibeatur. Quoniam igitur tutor ad gravissimas, quae solvi possunt, usuras haud obligatur, sed, si quas leviores usus recepit, iis liberatur illatis. *a. d. l. 7. §. 10. ff. d. adm. & per. tut.* usuris etiam usurarum quincuncibus a tutore solutis ulterius nihil pupillus postulabit, licet largiora ex foenore commoda Leges permiserint; siquidem id agendum, ne cura tutoris circa amplificationem usurarum magis quam idonea nomina occupetur. Idem tamen accipi nolim de iis locis, ubi vi consuetudinis in dubio ex mora, nulla licet conventionem interveniente, semisses debentur aut lege publica adeo confirmatae sunt, ut regulariter solvenda veniant, tunc enim ex circumstantiis dijudicanda erit pupillaris usurae quantitas. *conf. dict. Mand. Reg. Boruss. §. 2. Vir orden. (a)*

(a) v.

(a) v. ANDR. RAUCHB. *P. 2. q. 26. n. 23. sqq.* HARTM. PIST. *l. 1. q. 49. n. 24. sqq.* TEXTOR. *ad R. f. d. A. 1654. D. 14. tb. 84.*
 WEHNER. *Obs. pract. verb. Zinsß.* BLUM. *Proc. Cam. t. 2. §. 17.*

Th. XXIV.

Cum vero, debitorem pupilli moribus hodiernis non plane a tutela excludi, supra fuerit monitum, isque tutelæ judicio de iis quoque teneatur, quæ Patri pupilli debuit. *l. 5. §. 4. ff. d. adm. & per. tut.* ex usuris, antequam tutelæ admoveretur, inferendis, procul dubio ad usuras solvendas obligabitur, quippe quas durante officio in rationes redigere & collocare debuit. *a. l. 38. ff. de neg. gest.* Sed de eo nunc *dispicendum est, quantas prestare compellendus sit tutor, qui ante susceptum onus tutela graviores debebat,* quàm pupillares; utrum, posteaquam tutor factus est, ex his quoque usuris graviores pendat, an pupillarium illatione liberetur. Quoniam enim Jure Civili ex loci consuetudine æstimabantur pupillares. adeoque vix trientes, minoresve debebantur, quoties hæ frequentabantur, facile contingere potuit, ut ad minores adstringeretur, quam præstitit antea, cum Patris pupillorum esset debitor. Imo quia *Mandat. Regium & Sax. Elect. novissimum d. d. 12. Jul. A. 1702.* bestiales usuras in Cambialibus causis permittit, apud nos quoque hujus quæstionis potest esse usus. (a) *Crediderim* itaque hoc casu, *cum usuras graviores pupillaribus debebat tutor, non minui illud onus, suscepta tutela, sed easdem,* quas ut debitor præstitisset, a tutore exigendas esse, usuras quoque *ex usuris, clam in propriam utilitatem versis, æque graves deberi,* quoties autem in sortem revera legitime sunt reductæ. *a. l. 7. §. 10. l. 9. §. 4. ff. d. adm. & per. tut. j. l. 38. ff. d. neg. gest.* aut tutor, cum administrationem tutelæ suscipit, debitum solvit, etiamsi forte pupilli pecuniam deinde crediti titulo legitime accipiat, non nisi pupillares usuras dabit *a. d. l. 7. §. 10. ff. d. admin. & per. tut.*

(a) conf. COTHMANN, *V. 4. Resp. 41. n. 11.*

Th.

Verum, licet quincunces usuras capere jura permittant, haud raro tamen creditores vix tres aut quatuor ex singulis centenis sibi promitti curant, cum non omnes debitores in maximas usuras consentiant, sed diversa utriusque contrahentis, suæ utilitati servientis, studia sæpe efficiant, ut in quantitatem legitimis usuris minorem conspiretur. Hoc itaque casu si debitor ad tutelam perveniat, qui ex sorte, quam pupillis debet, minores quincuncibus Patri defuncti promiserit, perpendendum est, an ea quantitas, suscepto tutoris officio, in majorē commutetur. Quemadmodum autem magistratus arbitrio pecunia quoque pupillaris quandoque sub levioribus usuris tutori relinquitur. *a. l. 7. §. 10. ff. d. adm. & per. tut. j. l. 1. l. 33. ff. de usur.* quoties ratio administrationis id patitur, ita, *si debitor, cum tutela onus subiret, conditionem ac qualitatem debiti* curatori ad hoc constituto. *conf. Nov. 72. c. 2. non dissimulavit, majores ac eo exigi haud poterunt, quam ante tutelam susceptam presterat. a. l. 7. §. 5. ff. d. admin. tut.* Siquidem in hoc credito ad debitoris potius, quam tutoris, qualitatem respiciendum est, quamvis utraque in eandem personam concurrat. *a. d. l. 38. ff. d. neg. gest. j. l. 7. ff. quem adm. testam. aper. l. 22. ff. d. bis, que ut indign. l. 26. C. d. adm. tut.* (a) Cui sententiæ non obstat, quod quincunces usuræ regulariter pupillis solvantur: nam optio relinquenda tutori, utrum suo tempore solvendo se exonerare, an in crediti usuras graviores consentire malit. *a. l. 54. ff. d. adm. tut.* qui si prius elegerit, invitus compelli ad majorum usurarum illationem haud poterit. *a. l. 11. C. d. contrab. emt. l. 5. C. d. O. & A.*

(a) JOHANN. RONCHEGALL. *ad l. si reus. 13. ff. d. duob. reis. n. 8.* HARTM. *Pisf. l. 1. q. 24. n. 52.*

Th. XXVI.

Videamus nunc, utrum, quæ ex Centesimis Usuris renascuntur, Usuræ, Centesimæ quoque sint, an vero pupillarium quantitatem non

non egrediantur. Quotiescunque tutor nummos pupilli in proprios usus vertit, aut pecuniam negat penes se esse, at contra ipsum est pronunciatum, Leges in pupillaribus usuris non subsistunt, centesimas à tutore exigentes. *l. 7. §. 4. 10. ff. d. adm. & per. tut. l. 38. ff. d. neg. gest. quas gravissimas appellat d. l. §. 8. maximas. l. 54. ff. d. adm. & per. tut. legitimas autem. d. l. 7. §. 7. l. 3. C. arb. tut. l. 1. C. d. pupill. us. j. l. 1. §. 3. ff. d. pign. & hyp.* (a) Quidsi verò centesimas hæc tutor non solverit, nec in sortem redegerit, an ex iis usuris, quas retinuit, ad centesimas obstringetur? Equidem, ἀνατοκισμὸν ex Centesimis non ignotum fuisse Romanis, sunt qui ex Cicerone colligant, (b) usuramque centesimam, a tutoribus propriis usibus retentam, ad imitationem fortis, ejusdem quantitatis usuras parere contententi quodammodo subvenit Juris ratio, quæ promissas ad tempus usuras, quamdiu fortis creditum permanserit, deberi evincit. *l. 12. ff. d. usur.* (c) cum instar fortis quodammodo reliquum illud usurarum sit. Veruntamen, quoniam id agendum, ne usurarum augmento nimis premantur tutores, apud quos sola earum retentio locum clandestinæ versionis in rem propriam haud occupat. *a. l. 54. ff. d. adm. & per. tut.* & ne fortis quidem pupillaris usus semper jus exigendi centesimas usuras producit. *d. l. l. 7. §. 10. ff. eod. quippe quæ poenam quodammodo complectuntur. a. l. 38. ff. d. neg. gest. l. f. C. d. usur. rei jud. in poenalibus autem benignior interpretatio præferenda. l. 155. §. f. ff. d. R. j. j. l. 1. l. 13. ff. d. usur.* quincunces usuras ex istis usuris peti hodie regulariter posse existimo. *a. d. l. 7. §. 10. d. l. 1. j. l. 26. §. 1. C. d. usur.*

(a) Conf. BACHOV. ad Treutl. V. 2. D. 3. th. 4. lit. a. CORAS. ad t. J. d. Action. §. plus autem. lit. n. (b) CIC. ad Att. l. 5. ep. ult. (c) CARPZ. p. 2. C. 30. d. 5. SAND. l. 3. t. 14. d. 4. ANT. FAB. in C. l. 4. t. 24. d. 1.

Th. XXVII.

Quoties vero Centesimas, quas debuit solvere, Usuras, tutor contra imperium Magistratus retinuit, easque, dictato usurarum centesimarum onere, in eventum moræ, deponere jussus

E haud

haud deposuit, sed in usus privatos convertit, non secus atque ex
 forre alia centesimas pendet secundum Juris Civilis Principia. *a. l.*
7. §. 7. 10. ff. d. adm. tut. j. l. 38. ff. d. neg. gest. l. 3. C. arb. tut. Quan-
 vis autem non desint, qui de Centesimis Usuris hactenus dicta Ju-
 re Codicis abrogata esse sibi persuadeant & *L. 26. §. 1. C. d. usur.* gra-
 vissimam hanc praestationem sustulisse putent; (a) ab ea tamen
 sententia merito recedunt, qui *d. l.* ad usuras ex conventionte aut
 mora debitas restringunt, (b) cum restrictiva interpretatio cor-
 rectoriis Legibus adhibenda sit. *a. l. 27. C. d. testam.* & centesima-
 rum usurarum in ipso Codice non semel fiat mentio. *l. f. C. d. usur.*
rei jud. quae per legitimam usuram exprimentur *l. 1. C. d. usur. pu-*
pill. l. 3. C. arb. tut. & poenam illiciti tutorum facti continent. *l. 7. §.*
3. 10. ff. d. adm. tut. (c) Interim de Germaniae consuetudinibus non
 est res satis expedita. *Licet enim nonnulli Dd. hodie ad centesimas*
usuras tutorem obstringant, (d) imo in regionibus quibusdam in-
 ter mercatores haec quantitas permittatur; (e) *alii tamen ab*
hoc rigore recessum esse contendunt. (f) *Quae sententia & favore*
dignior & Legibus Imperii, quincunces introducentibus, optime
convenire videtur. a. R. J. d. A. 1600. §. 139. d. A. 1654. §. 174. verb.
weiter nichts als funffe, j. l. 1. ff. d. R. C. l. 5. §. 3. ff. d. O. & A. Torgau.
Ausschreib. d. A. 1583. t. von Buder. §. als haben wir. verb.
und nicht darüber. Unde in eam pronunciavit *Fac. Jur. Lips. M.*
Januar. A. 1701. qua ratione tutor, etsi in usus suos pupilli pecuni-
 am converterit, usuras non nisi quincunces & ejusdem quantita-
 tis usurarum usuras, juxta normam *d. R. J. & Rescr. Torg.* praesta-
 bit. *conf. Dec. El. 9.*

- (a) RITTERSHUS. *ad Nov. P. 8. c. 6. n. 21. MEV. ad Jus Lubec. l. 1.*
t. 7. a. 7. n. 12. (b) BRUNN. *ad l. 1. C. d. pup. usur. n. 4.* (c) GO-
 THOFRED. *ad d. l. 1. lit. 5.* (d) SCHILT. *ad ff. Ex. 37. §. 105.*
Conf. BRUNN. ad l. 38. ff. d. neg. gest. n. 3. BORCHOLT. d. usur.
c. 4. n. 27. (e) GUDELIN. *d. Jur. Nov. l. 3. c. 3. verb. cum. p. m. 97.*
Conf. Mand. Reg. Pol. & El. Sax. d. d. 12. Jul. 1702. (f) RAUCH-
 BAR. *P. 2. q. 26. n. 27. seq. MEV. l. c. Conf. HAHN. ad §. indaganda.*
Instrum. Pac. c. 3. d. pensio. n. 26. seq.

Th.

Jam expendendum erit, *utrum duorum mensum laxamentum, quod Tutori ab usurarum præstatione Leges concedunt, eidem ad usuras ex usuris solvendas cogendo quoque subveniat; ita ut binis mensibus pecuniam pupillarem vacasse jure excipere possit. Ubi attendenda videtur diversitas, num tutor clam in suos usus pecuniam pupilli converterit, an vero eam legitimo modo acceperit. Priori casu ex tempore versionis, ob facti odium, ipsi beneficium hoc non prodesse, manifesti juris est. l. 7. §. 17. ff. d. adm. & per. tut. j. l. 54. ff. eod. cum sine remissione usuras præstare jubeatur. d. l. 7. (a) usuræ igitur usurarum pari ratione current iisdem fruenti. a. l. 32. ff. ad. L. Aquil. Idem tamen de posteriori casu haud a se dicere. a. d. l. 54. Nam qui usuras, quas debet, haud solvit, nec in sortem convertit, non statim videbitur eas in suas utilitates vertisse, quippe quod non præsumitur. l. 7. §. 4. ff. d. adm. tut. & satisfecisse suo officio existimabitur, si circa lapsum hujus legitimi intervalli easdem aut aliis crediderit, aut sub usuris apud se collocaverit. n. N. 72. c. 6. (b)*

(a) CHRISTIN. V. 3. Dec. 167. n. 4. CUJAC. Observ. l. 5. c. 12. (b) Conf. RITTERSHUS. ad Nov. Part. 8. c. 6. n. 13. seq.

Atque hac ratione durante tutela vel cura pupillis minoribusve usurarum usuræ præstandæ sunt. Nihilominus finita etiam tutela in diem judicii accepti usuras pupillares solvendas esse a tutore docet l. 46. §. 3. ff. d. adm. & per. tut. ex quo recte Dd. inferunt, finita tutela usuras currere, quæ antea currebant, usque dum rationes redditæ fuerint. (a) *Nolim autem exinde concludere, usurarum quoque usuras pupillum exigere posse: aliàs enim finita tutela usuræ inciperent currere antea non debitæ, & tutor, jam administratione solutus, oneraretur necessitate usuras in sortem convertendi. Quod in primis iniquum videri poterat, quoties tutor non est in mora, sed aut pupilli cunctatio aut administrationis & rationum difficultas reliqua restituendi facultatē impedit. a. l. f. C. d. us. pupill.*

(a) BARTOL. ad l. 46. §. 3. ff. d. adm. tut. GOTHOFRED. ad eand. leg. lit. O.

Quia vero non raro accidere potest, ut usura, quam tutor cum usuris solvere jubetur, fortis quantitatem egrediatur, dubitari poterat, annon ab iis, quæ legitimum modum transcendunt, absolvi queat. Pro liberando tutore pugnabit prohibitio generalis. *l. 26. §. 1. ff. d. cond. ind. l. 27. §. 1. C. d. Usur. N. 121. c. 1. 2.* Ita quidem ut, particulari solutione singulis annis facta, hanc determinationem juris egredi non liceat. *a. d. N. c. 2. j. N. 138.* (a) usuræ igitur, quatenus tales, exceptionem à regula haud producent. (b) Sed quia memorata prohibitio ad præstationem ejus, quod interest, haud extendenda. *a. l. 2. §. 8. ff. de eo, quod cert. loc. Dec. El. 29. verb. als ein Interesse, so auch ultra alterum tantum bezahlet werden muß* / (c) cujus vicem debita ex administratione tutelæ usura non paucis in locis occupat. *Dec. El. 9. toties, quoties hac accessio vel instar interesse petitur, vel illius jure ex Legis aut consuetudinis auctoritate censetur, non finiri eam præstationem puto, quando memorata usura est sorti ex æquata.* (d) Apud Saxones multominus hac ratione sublevabitur tutor, cum *Dec. El. 29.* usuras eo saltem casu pristinis limitibus coerceat, quo creditor sortem oblatam accipere recusavit, qui in persona pupilli non æque facile, ac in creditoribus aliis, continget; ubi vero ex sorte omnis usura adhuc est residua, requisitum judicialis interpellationis, ad cursum usurarum ultra fortis quantitatem continuandum, desiderabis, nisi jura in mora debitores pupillorum ex re constituentia. *a. l. 3. C. ex quib. caus. in integr. restit. l. 26. §. 1. ff. d. fideicomm. libert.* (e) vicem interpellationis judicialis subire posse putes.

- (a) SAND. *l. 3. t. 14. d. 5. verb. porro.* CARPZ. *Pr. Cr. q. 92. n. 45. sq.*
 CUJAC. *ad N. 121.* BACHOV. *ad Treutl. V. 2. D. 3. tb. 5. l. a.*
 WISENB. *ad ff. P. 1. D. 42. tb. 23.* DIS. FINCKELTH. *obs. 40.*
 2. 8. & 18. (b) TABOR. *d. alter. tant. P. 4. art. 1.* SAND. *l. c.*
verb. an eadem. (c) BERL. *P. 2. C. 38. n. 37.* CARPZ. *p. 2. C. 30.*
d. 28. id. l. 4. Resp. 48. n. 2. sq. PHIL. *ad Dec. El. 29. Obs. 2. n. 6.* DIS.
 BRUNN. *ad l. un. C. d. sent. que pro eo, quod interest. n. 11. sq.*
 MEV.

MEV. P.7 Dec.2. (d) PHIL. ad d. Dec. El. 29. obs. 3. FINCKEL-
THUS. obs. 40. n. 25. (e) CARPZ. p. 2. C. 30. d. 23. ANT. FAB. in
C. l. 6. t. 24. d. 14. ARUM. d. Mora. c. 4. n. 1. sq.

Th. XXXI.

Dictum est, quantæ sint usurarum usuræ, quas a tutore pu-
pillus potest exigere, nunc considerandum venit, quæ Jura ac pri-
vilegia securitati exactionis prospiciant. *Crediderim* autem, in du-
bio, Beneficia, quæ Leges sorti pupillari tribuerunt, ad usuras quoque ex
sorte aut usuris debitas pertinere. Unde jus tacitæ hypothecæ, quod
a tempore administrationis susceptæ vel suscipiendæ. l. 20. C. d. ad-
min. tut. j. l. 6. §. f. C. d. bon. quæ lib. l. 15. C. d. excusat. (a) aut secundum
Jus Saxonicum post impetratam confirmationem (b) pupillis mi-
noribusve in bonis tutorum ac Curatorum tributum est. O. P. S.
T. 45. §. Ob auch wohl. usuris usurarum perinde ac sorti pupillari
cavebit. a. dd. ll. Ex quibus si tutor sibi quid comparaverit, vindi-
candi facultas commemoratis personis haud deneganda videtur,
quarum pecunia res comparata est. l. 7. ff. qui pot. in. pign. l. 2. ff. quand.
ex fact. tut. nam usuras quoque solutas ad nummos pupillares re-
ferendas esse existimo. l. 7. §. 12. ff. d. adm. & per. tut. l. 2. C. d. usur. pu-
pill. Porro, qua actione intuitu reliqui patrimonii tutor conveni-
ri a quodam pupillo potest, eadem usurarum ex usuris nomine
tenetur: Judicio enim tutelæ residua restituere compellitur, qua
appellatione usuræ quoque, & quæ subnatæ sunt ex iis usuræ, com-
prehenduntur. a. d. l. 7. §. 12.

(a) BACHOV. d. pign. l. 1. c. 9. n. 5. BERL. P. 1. C. 67. n. 18. ANT.
FAB. in C. l. 8. t. 7. d. 1. (b) CARPZ. p. 1. C. 28. d. 114. ZIEGL. ad
O. P. S. t. 45. verb. und die Mündlein.

Th. XXXII.

Præterea peculiare Privilegium, quod in Dec. El. 9. usuris pupilla-
ribus concessum est, ad nostras applicare licebit. Cum enim secun-
dum Juris Electoralis Sax. placita, quæ a Jure Civili. l. 18. ff. qui pot.
in pign. (a) hac in parte recedunt, in Concurſu Creditorum usuræ
non nisi soluta omni sorte præstentur. O. P. S. t. 50. §. Es ist aber
auch

auch hierbey. (b) etiamsi quis ratione usurarum hypothecam sit consecutus. *d.S.O.P.S. verb. Ob wohl alle &c.* (e) pupillis succurrere voluit Lex, &, ne ex omiſſa a tutore ſolutione ipſorum cauſa fieret deterior, pio inſtituto proſpexit, ut, quoties tutor in rem ſuam converterit pupillares nummos, eosve per negligentiam non elocaverit, uſuræ juxta ordinem prærogativæ una cum ſorte adjudicarentur. (d) Quod ad uſurarum uſuras jure applicari poterit, quotiescunque ex uſuris in rem verſis aut in ſortem non commutatis ad uſuras tutor compellitur. *a. l. 7. §. 3. ff. d. adm. & per. tut. l. 58. §. 1. ff. eod. c. 8. X. d. conſuet.* atque ita in caſu uſurarum a tutore, per rationes exhibitas, in ſortem apud ſe converſarū pronunciatum a Dominis Scabinis Lipſienſibus ad requiſitionem Prætorii, quod hic eſt, M. Oct. A. 1668. auch/geſtalteten Sachen nach/vondenjenigen jährlichen Zinſen/ſo der Schuldner innen behalten und in folgende Rechnungen als Capital in Einnahme geführt / hinwiederum Zinß/nach Anleitung der ſol. Act. 455. v. i. beſindlichen Rechnungen/ ebenmäßig in der VII. Claſſe anzusehen. Quod ſi vero mutuum vel ante tutelam ſuſceptam, vel durante eadem, vel finita, hoc modo ſit datum retentumve, ut creditum in tutela adminiſtrationem plane non caderet, ſed in eo extranei jura generaliter obtinerent, non tutoris. *a. l. 54. ff. d. adm. & per. tut. N. 72. c. 2. Dec. El. 34.* quin, ratione *Dec. El. 9.* deficiente, illius quoque decifio ceſſet, adeoque uſuræ, quæ debentur, naturam ejus, quod intereſt, haud induant, nullus ambigo. *a. N. 18. c. 5. l. 14. l. 16. ff. d. Leg. (e)*

- (a) MEV. *P. 8. Dec. 464.* CARPZ. *p. 1. C. 28. d. 160.* BRUNN. *ad l. 18. ff. qui pot. in pign. n. 1.* BERL. *P. 1. C. 66. n. 8.* COLER. *d. Proſ. Exec. P. 1. c. 10. n. 116.* conf. RICHT. *d. Jur. & Priv. Cred. c. ult. n. 43. ſq.* PHIL. *ad Dec. El. 8. Obſ. n. 11. ſq.* (b) RICHT. *Dec. 74. n. 55.* ZANGER. *d. Exc. P. 3. c. 25. n. 47. ſq.* HEIG. *P. 2. q. 6. n. 13.* (c) CARPZ. *p. 1. C. 28. d. 162. n. 1. ſqq.* PHIL. *ad d. Dec. El. 8. Obſ. 7.* (d) *id. ad Dec. El. 9. Obſ. un. n. 11. ſqq.* (e) conf. *id. l. c. n. 8.* CARPZ. *l. 4. Reſp. 45. n. 16.* VOET. *ad Pand. t. d. uſur. n. 20.* PETR. MULLER. *de Pecun. Pupillar. tb. 43.*

Th.

Cum vero, quando ad Concursum Creditorum perventum est, ordinis ac prærogativæ jura haud raro parum profint creditoribus, & ob deficientes debitoris facultates, optimo jure competentes actiones inanes reddantur, saluberrimo consilio indemnitati pupillorum per *Fidejussores* prospici jura communia voluerunt. *l. 4. §. 1. ff. rem pup. salv. j. R. F. d. A 1577. t. 32. §. 2. 3.* Quos uti LL. peculiari vinculo constringunt. *l. 4. §. f. ff. d. fidej. & nom. l. f. ff. rem pup. salv.* ita ad *usurarum* quoque *usuras* a tutore debitas in *subsidium* eos teneri existimo, quod enim in tutelæ judicium venit, hoc etiam ista obligatione continetur. *l. 9. ff. eod.* Ex quo colligitur diversitas fidejussorum, qui aliis obligationibus simpliciter adhibiti sunt, & in id tantum obligantur, quod debitor principalis debuit tempore fidejussionis interpositæ. *l. 10. C. de fidej. (a)* eorumque, quos tutor pupillo dedit: nam hos in omnem causam teneri certum est. *l. 3. ff. d. fidej. & nom. l. 9. l. 10. l. 11. ff. rem pup. salv.* (b) adeoque ipsorum obligatio æque late ac tutoris patet, & *usurarum* *usuras* quoque complectitur. *a. dd. ll.*

(a) CARPZ. *p. 2. C. 19. d. 8.* (b) VINN. *S. 2. l. 2. c. 10.* FRANC. *d. Fidejussor. c. 5. n. 45.*

Th. XXXIV.

In subsidium pupillis devincitur Magistratus. *§. 2. 7. d. satis dat. tut. l. 4. C. d. magistr. conv. l. 1. §. 15. ff. d. tut. & rat. distrab.* qui, quoties dolo vel culpa circa tutores constituendos aut fidejussores exigendos male versatus est, ad omne damnum hinc descendens resarciendum tenetur. *l. 1. §. 6. l. f. ff. d. mag. conv.* Quando itaque ratione *usurarum*, quas ex *usuris* tutor debuit, non satis cautum pupillo, magistratusque hac in parte suo non est functus officio, ab ipso *usuræ* exigi poterunt, cum etiam *usurarum nomine Magistratum conveniri posse l. f. ff. d. mag. conv.* evincat. Quam actionem hodie sublatam non esse puto. (a) cum publice interfit, jura pupillorum non tolli, nec ea, lege aut consuetudine contraria, inveniuntur abolita. *a. l. 27. C. d. testam. l. 32. §. f. C. d. appellat.*

(a) WISENB. *P. 1. Disp. 53. th. 8.* HAHN. *ad WESENB. t. d. magistr. conv. n. 1.* CARPZ. *p. 2. C. 11. d. 41.* PHIL. *Uf. Pr. Inst. Eccl. 89. n. 5.* Diss. GOTHOF. *ad rubr. C. b. t.* RITTERSHUS. *ad Nov. P. 8. c. 9. n. 21.* TREUHL. *V. 2. D. 9. th. 7. l. c. j.* SAND. *l. 2. t. 9. d. 9.* Th.

Restat ut paucis indagem, utrum Administratores Ecclesiæ, Rei Publicæ, Tutorum Curatorumque instar, ad usurarum usuras obligentur. Affirmativa sententiæ accedi cupiunt ex æquata quodammodo jura locorum istorum cum minoribus. c. 1. c. 3. X. d. restit. in int. l. 3. C. d. Jur. Rei P. l. 4. C. ex quib. caus. maj. conf. O. P. S. t. 45. §. 5. Et sind auch. (a) dummodo hæc usuras ex usuris præstandi necessitas non extendatur ad quoslibet Reip. aut Ecclesiæ administratores, sed ad eos restringatur, qui rationibus obnoxii sunt & usuras in sortem convertere æque ac tutores jubentur. Licet enim jus singulare ad alios casus referri non debeat, eadem tamen ratio æquale jus desiderat. a. l. 32. ff. ad L. Aquil. l. 3. ff. ad L. Pompej. d. parricid. j. l. 13. ff. d. leg. & æquitas summa Ecclesiæ ac Rei P. a. l. 6. l. f. pr. §. f. ff. d. admin. rer. ad civit. pert. ita consuli, ne administrator ex facultatibus alienis locupletetur, vel dolus aut culpa ejus impunis relinquatur, postulat.

(a) GROENEW *ad l. 28. C. d. usur. n. 2.* BRUNN. *Cent. 1. Dec. 73. n. 4. Id. ad l. 7. §. 12. ff. d. adm. & per. tut. n. 25.* conf. EVERHARD. *loc. leg. a min. ad eccles. n. 7.* CARPZ. *l. 4. Resp. 46. n. 5. it. Resp. 49. n. 9. Jd. Jpr. Confess. l. 2. d. 319. n. 11. seq.*

Th. XXXVI.

Denique, cum incertus Fori Usus Actorem facile in præsentî controversia ambiguum reddere queat, pro eo *Cautela instar erit indagasse: Num libellum ad interesse dirigî, atque, ad declinandam illius probandi difficultem, quinque ex singulis centenis, de quo supra dictum, peti expediat.* Cum quo monito filum abrupto Dissertationis, quam de satis controversa inter Dd. quæstione pro ingenii modulo conscribere licuit. Secutus sum eam sententiam, quam æquitas ac Juris ratio suadere, pupillorum utilitas & officium tutoris propemodum exigere visa fuit, salva tamen semper Dissentientium autoritate, forique, ubi certa est, observantia, quæ tum imprimis, quando tutor egestatis, aliusve calamitatis aut circumstantiæ intuitu commiserationem meretur, incommodumque pupillorum inde descendens tolerabile deprehenditur, laudari potest. Brevitatem temporis & instituti angustia Thematisque ratio imperavit, cui quatenus exasse satisfacere non potui, conatum saltem non improbabis, L. B. & benigni Creditoris instar tennes Studiorum primitias exhibenti, ac debiti, quo communi utilitati omnes obstringimur, qualescunque tantum usuras, non statim ipsam sortem, offerenti favebis. Tibi vero, Æternæ rerum humanarum Arbiter, pro suppeditatis viribus devotas persolvo gratias, ac Tutelæ & Providentiæ Tuæ, qua imbecillitati hominum succurris, futuros rerum mearum successus supplici prece commendo.

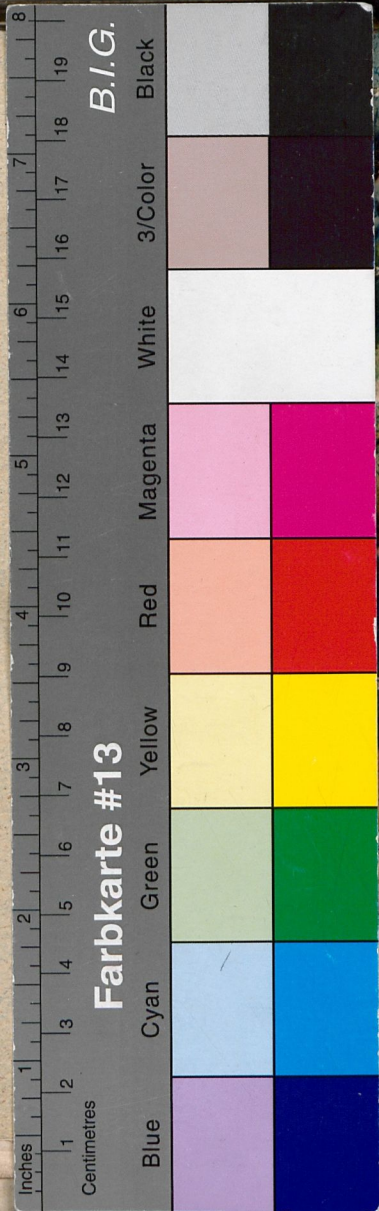

ULB Halle
005 362 261

3

11212 11213

1703, 16

DISPUTATIO JURIDICA
DE
**TUTORE ET
CURATORE AD
USURAS EX SUO
DEBITO USURARUM
OBLIGATO,**

^{QUAM}
CONSENSU
MAGNIFICI ICTORUM ORDINIS
IN
ILLUSTRI ACADEMIA LIPSIENSI
P R Æ S I D E
DN. D. LÜDERO MENCKENIO,
SUPRÆ CURIÆ PROVINC. ET FACUL-
TAT. JURID. LIPS. ASSESSORE
NEC NON PROF. PUBL.
PATRONO ATQVE PRÆCEPTORE SUO
ÆTATEM DEVENERANDO,
PLACIDO ERUDITORUM EXAMINI
S U B M I T T I T

A. & R.
JOHANNES JACOBUS BOSE, LIPS.
KALEND. MART. A. M DCC. III.

L I P S I Æ,
LITERIS IMMANUELIS TITII.

J. D. Bose
1703

1703